

Kerstavondviering DE TRONK, 24 december 2009

Voorganger: P. Rijnders

Lezingen: Jesaja 9, 1-6

Lucas 2: 1-10

December blijft een rare maand. Komt eerst het offerfeest van de islam. De herdenking dat Abraham zich bereid toonde zijn God onvoorwaardelijk te volgen en zijn zoon te offeren... Daarna kwam Sinterklaas Amsterdam binnenrijden, nou ja varen dan, ditmaal met drie Andreas kruizen op zijn mijter in plaats van het christelijke kruis. Maar Sint en Piet hebben zich nog niet omgedraaid of de metamorfose heeft al plaatsgehad.

De adventweken plaveide de weg voor vandaag, het eigenlijke Midwinterfeest of Joelfeest.

Maar de werkelijkheid van kerst kan weerbarstig zijn. Aan dat Joelfeest doen we allemaal hartelijk mee. We hebben er ons ten slotte degelijk op voorbereid. Het laatste moment nog een kerstboom kopen is er niet meer bij. Al weken lagen die dingen in hopen klaar om gekocht te worden. Maar dat niet alleen. Ook de ballen, pieken, slingers, lichtjes en ingrediënten voor de uitgebreide maaltijd, en de cadeaus natuurlijk, bleken geen winkeldochters te zijn. Het is dat de media hier nog al aandacht aan schenkt, maar interesseren doet het ons nauwelijks. Het JOEL feest heeft wortel geschoten, en wie heeft het lef dat te doorbreken?

Maar vanavond is het de vooravond van kerst. Tot in de vijfde eeuw een ondenkbaar moment. Totdat paus Liberius zich bedacht dat al die heidense feesten rond die 25^e december, dat weinig met het katholieke gedachten goed had te maken. Het was in 354 dat die 25^e december tot de van Jezus van Nazareth werd geproclameerd. En zo is het gebleven, geen Joel meer maar Kerst. Of dit achteraf zo slim was, kunnen we ons afvragen.

Joel was immers een natuurfeest. De winter loopt op zijn einde, de zon krijgt het weer voor het zeggen. En dat is maar goed ook. De kortste dag trekt aan het kortste eind. Door de natuur is het zo geregeld, dat we de schaatsen, wel of niet gebruikt, weer in het vet kunnen zetten en de parasol uit de kast kunnen halen. Ja, ja was dat maar waar. Maar de winter zal toch langzaam zonder oponthoud overgaan in de lente.

Maar kerst is geen natuurfeest. Door het vervagen van kerst en je teveel met Joel bezig bent gaat de christelijke invalshoek, zo bepleit door de paus, zelfs verloren. Niet alleen Sinterklaas, maar ook kerst is volksfeest geworden. En ondanks kredietcrisis ook dit jaar weer commercieel uitgebuit. De weerslag vinden we terug in de beurskoersen.

Lukas geeft ons vanavond zijn eigen verhaal. Hoorde hij de afgelopen weken Maria en Zacharias het hoogste lied zingen, vandaag kleurt hij zijn schilderij met herders in de nacht hevige in discussie verwickeld. Al snel gaan dan de spotlights van de herders af en verliezen zij hun eerste rang als ook hun kerstconcert aan het oog en oor wordt onttrokken. Hun

bijzonder klus eindigde al snel om na gedane arbeid naar 'alzo veer' te vertrekken. Vanaf dat moment zijn ze uit beeld. Jozef komt er in het verhaal al helemaal bekaaid van af. Als hoog bejaarde moet hij jarenlang zijn leven slijten. De verbeelding van verhalen kan ver gaan. Maar uiteindelijk zal het kerstkind zijn plaats opeisen. Lukas zet hem als middelpunt van alle gebeurtenissen.

Lukas zal zich nog altijd verbazen dat zijn verhaal zoveel teweeg zou brengen. Hij had immers zijn Midwinterfeest? Ook TLiberias had waarschijnlijk een andere voorstelling in het hoofd, hoe met dit Lukaanse feest van geboorte om te gaan. Bij nadere beschouwing bleek ook die moeizame geboorte

'in die landstreken van Juda' niet zo'n impact te hebben, als er naderhand van gemaakt werd.

Herodes, de verhevene, zag het al helemaal niet zitten. Die stal of grot was ook niet iets om over naar huis te schrijven. Al bezong voordien Zacharias de sterren van de hemel, de omstandigheden van een 'geboren koning' leken er niet op.

Voorbeelden in Tenach genoeg voorhanden Lukas verbeelding handen en voeten te geven. De Messias stond immers te komen? Dat wat 'verborgen was, gaat voorbij', zo profeteerde Jesaja

Er is dus nog ruimte, openbaring is niet afgerond. Is nog altijd. Je zou je de vraag kunnen stellen

aan welke eisen of voorwaarden voldaan moet worden,

wil er van een werkelijke openbaring sprake kunnen zijn.

Er valt dus nog veel te leren. Veel te ontdekken.

Zacharias doet het al zingend.

'Hij zal ons zoeken en vinden, zoals de opgaande zon uit den hoge' .

Zoeken en vinden, één woord in het Grieks. In het OT een belangrijk woord. Een messiaans woord, een messiaans gegeven.

Komt dan met dat geboorteverhaal de Gods-vraag in het geding?

Hoe vertellen we HET nog aan onze kinderen?

Over die Eeuwige, wiens aanwezigheid wij maar moeilijk weten te duiden?

Hoe verklaren wij het onszelf en onze kinderen over die Eeuwige

als koppeling aan dat kleine mensje, zo prachtig beschreven door Lukas?

Staan wij niet allen 'draussen vor der Tur' zoals de theoloog Karl Barth het verwoordde, als het om verklaren gaat?

Van een Eeuwige God die 'hemel en aarde geschapen' heeft en vlg Psalm 8 de mens tot bijna God maakte?

Tot zijn zaakwaarnemer, om dingen te doen en te bewaren. Maar van meet af aan tot de ontdekking komt dat niet alles loopt zoals hij of zij, u en ik zich dat had voorgesteld?

Gerard Reve antwoordde op de vraag of God bestaat, dat 'het bestaan....God niet nodig heeft' Ja een tafel en stoel, die bestaan in onze waarneming.

Maar dat is niet de manier waarop God bestaat.

Herman Finkers draait die vraag graag om. Het is de mens die niet bestaat.

Als God *dat wat is*, dan is de mens dus *dat wat niet is*. Het zijn gedachten verbonden aan leven, geboorte, en dood. Maar wie komt met zulke gedachten tijdens zijn opgetuigde JOEL feest, als het konijn in de pan staat te sudderen en de spiritualiën rijkelijk vloeien?

Met het geboorteverhaal blijven het de profeten (in Kopenhagen?) die door de Eeuwige worden gestuurd om tekenen van hoop voor een verantwoordelijke wereld te blijven verkondigen. De God van het kerstverhaal lijkt meer op een kunstenaar in crisistijd. Schrik niet, laat Hij de engelen uit de hemel zingen. Ik kom niet aanzetten met 'moraal omwille van de macht...' die engelen, die kwamen om je te zeggen hoe gelukkig mens kan worden. Dat is toch wat je ten diepste zoekt? Wie je ook bent? Als je dat 'eeuwig leven' nou eens helemaal naar beneden haalt, dan is het toch 'gewoon' dat je echt geluk zoekt? Geluk, zegt God ons vannacht, is als je uit je veiligheid durft af te dalen, uit de veiligheid van je gelijk en je sterke overtuigingen.... Als je door de romantiek van het verhaal van vannacht heen kunt kijken en de realiteit van leven voor ogen houdt. Groei mens met het kind mee. Door de schijn van het tegendeel heen. Leer dat van hem. Geluk gaat via de omweg van de ander, geluk zoals dit kind het zal voorleven, zal laten wortelschieten in de analen van zijn navolgers.

Geluk begint immers met kijken...kijken! Nee niet bang zijn, maar kijken naar jezelf, naar dat eigen plekje in je eigen ziel. Een greep doet naar zekerheden...Wees niet bang, het is schijn dat je achterop raakt als je je blik naar de wereld (van grote organisaties) om je heen wendt. Het is maar schijn. Durf dus risico's te nemen. Echt geluk bestaat niet zonder risico's... Verdoe je tijd niet, maar leef!

Lijkt ons wereld verward en schuilt ons geluk soms in heel kleine dingen, met de komst van dat mensenkind, die mensenzoon, krijgen wij goddelijke woorden en daden voorgeschoteld. Woorden, beloften, geboden, verhalen waardoor je met recht zou kunnen zeggen dat hij het vleesgeworden Woord, het scheppingswoord is. Een man die de groten uit dat oude verbond ver achter zich laat.

Kerstavondviering DE TRONK, 24 december 2009

Zich zal kwalificeren als de man van smarten, die liefde, trouw en gerechtigheid laat gelden als basis voor een bestaan om vandaag eeuwig te leven.

Die gedachte vraagt in ieder geval vandaag om een feestje. Was het de Heer, Adonai die de joden in de periode van Abraham vereerden. Men noemde het EL SJADDAIJ vrij vertaald, als de Almachtige.

Maar dat woord verdween. Nadat Mozes zijn visioen in het brandende braambos had beleefd en de Stem als *Ik-ben-die-ik-ben* ervoer als degene die hem begeleide, met hem meereisde, kwam dat woord EL SJADDAI niet meer voor. Geen Almachtige meer, maar een Eeuwige die Aanwezig is. Onafgebroken. Dat mag kerst inhouden.

Met kerst begint een Eeuwige, een God die niet meer met woorden (voor een volk) te vangen is.

Geen almachtige meer die legers aanvoert en vijanden een lesje leert. Met kerst begint de van Hem of haar die is en zal zijn voor alle volkeren, voor niemand uitgezonderd. Wit zwart, geel, man, vrouw hoe hij of zij ook is. Met kerst eindigt de weg van de bindende dogma's, de verbeeldingen van kerkvaders en moeders. Met kerst begint de bevrijdende werking van mens-zijn gesteld in de ruimte.

En eindigt de weg van Tenach, het Oude testament met zijn geboden en verboden en opent zich de weg naar alle volkeren. De globalisering in de notendop.

Met kerst eindigt de weg van protectie van eigen goed, eigen land, en opent zich de weg naar alle einden van de aarde. Dat is de ware Oecumene!

Met zo'n kerst willen we beginnen, juist hier in De Tronk, de verbeelding van de verhalen door te vertellen. Je niet te laten afleiden. We wensen elkaar die ruimte en een fijne kerst toe.

Moge het zo zijn.